

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE DRAMA YÖNTEMİNİN KULLANILABİLİRLİĞİ (ÖRNEK DERS PLANI UYGULAMASI)

Engin KARADAĞ

Yeditepe Üniversitesi

Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul/TÜRKİYE

Nihat ÇALIŞKAN

Gazi Üniversitesi

Kırşehir Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Kırşehir/TÜRKİYE

Geliş Tarihi: 20.03.2006

Yayına Kabul Tarihi: 23.04.2006

ÖZET

Kişi doğduğu andan itibaren, çevresi ile etkileşim içine girer ve toplumun içinde kendine yer aramaya başlar. Bir gruba ait olmak, kabul görmek, çevresindeki kişileri sevmek ve onlar tarafından sevilme ister. Bunun içinde yaşadığı toplumun kurallarını öğrenerek bunlara uyum sağlamak zorundadır. Bu kuralları okula başlama yaşlarına kadar ailesinde ve sosyal çevresinde öğrenir. Okullaşma ile birlikte eğitim kurumlarının üstlenmiş oldukları görevlerden biride çocuğu iyi bir vatandaş olarak yetiştirmektir. İlköğretim programımız incelendiği zaman bu bilgi ve becerilerin kazandırılmaya çalışıldığı ders olarak karşımıza Sosyal Bilgiler dersi çıkmaktadır. Bu nedenlerden dolayı öğrencilerin aktif olduğu drama yönteminin sosyal bilgiler derslerinde kullanılabilirliği bu çalışmanın temel amacıdır.

Anahtar Kelimeler: Drama, Oyun, Sosyal Bilgiler, Ders Planı Örneği.

THE AVAILABILITY OF DRAMA METHOD IN SOCIAL SCIENCES LESSON (SAMPLE LESSON PLAN)

ABSTRACT

An individual has interaction with the surroundings and tries to find a place for her/himself in the society from the time he/she is born. He wants to get involved in a group, to find acceptance, to like the people around and to be liked by them. For his, he has to learn the rules of the society he is living in and obey them. He learns these rules up to school age within the family and the surroundings. One of the duties that educational institutions have is to educate a child as a good citizen. Examining our educational program, we can see that the lesson that gives students this knowledge and behavior is Social Sciences. For these reasons, the main goal of this study is the availability of drama method that students are active in through social sciences lessons.

Key words: Drama, game, social sciences, sample lesson plan

1. GİRİŞ

Bebekler yaşamla ilk iletişimini oyun ile kurar. Çocuklar, daha konuşmaya başlamadan önce, ihtiyaçlarını anlatmak için kendine göre dil icat eder ve etrafındakilere bunu zorla kabul ettirir. Bütün bu faaliyetler arasında çocuk, kendi âlemini aramak ve bulmak için oyuna koşar (Çoruh, 1950:4). Eline geçen, çevresinde bulunan her şey oynayabileceği bir materyaldir. Neyle oynarsa oynasın oynadıklarına düş dünyasından bir şeyler katar, oyundan da düş dünyasına bir şeyler aktarır. Çocuğun oyunları, oyuncakları ve kendi arasında bir ilişki kurar. Kendi oyuncu, oyun ise yaşamın somut bir parçası durumundadır. Evcilik oynar, anne veya baba rolünü dener. Oyunları, kişiliğin oluşmasına, biçimlenmesine yardımcı olur. Oyun oynayarak toplumsallaşır, sosyalleşir (Özgü, 1979:12).

Oyun ile küçük yaşlardan itibaren sosyalleşme içine giren çocuklar 6–7 yaşlarından itibaren okullarda belirli bir plan ve program doğrultusunda yetiştirilmektedirler. Bu anlamda eğitim programı bireyleri istendik yönde davranışların değiştirilmesi ve bu sürecin planlı, düzenli bir şekilde yürütülmesi için hazırlanmaktadır. Varış (1998)’a göre eğitim programı: “bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm

faaliyetleri kapsamaktadır.”

Eğitim programı işlevini sahip olduğu dört yapısal boyut ile gerçekleştirmektedir. Bu boyutlar; bireyde gerçekleşmesi beklenen davranış değişikliğini ifade eden amaçlar; amaçların gerçekleşmesi için gerekli bilgi kategorilerinden oluşan içerik; belirlenen içeriğin öğrencilere aktarılmasında izlenen yolu ifade eden yöntem ve teknikler; davranış değişikliğinin gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçme amaçlı değerlendirme boyutlarıdır.

Çağdaş insan bu gereksinimlerini en iyi biçimde karşılayabilmek için günlük yaşam bilgisinin ötesinde hem gerçeği ve doğruyu, hem yararlı ve kullanışlıyı hem de özgünü ve güzeli arar. Bu çabaların süreci ve ürünü olan “bilim, teknik, sanat”, çağdaş insanın üç ana çalışma, yaratma ve gelişme alanıdır. Bu üç alan, insanın biyopsişik, toplumsal ve kültürel varlık yapısında temelini bulan duysal, bedensel, duyuşsal, devinişsel ve bilişsel özelliklerine bağlı olarak birbirini destekleyip kolaylaştırır, tamamlayıp bütünler, çeşitlendirip zenginleştirir ve böylece çağdaş insan yaşamına bütüncül bir anlam kazandırır (MEB, 1991:115).

Eğitim sürecinde, kişilik, zekâ, ilgi ve yaşantılar gibi kuvvetler etkileşim içindedir. Bu etkileşme sonucunda kişinin amaçları, bilgileri, davranışları, tutumları, ahlak ölçüleri, değerleri değişir. Süreç olarak eğitim; toplumsal koşullar ile bu koşulları geliştirmesi söz konusu olan birey hakkında

bilimsel geçerliliği olan bilgiyi, öğrenme-öğretme sistemine uygulayacak kavram, ilke ve becerileri saptamak ve uygulamaktır (Varış vd. 1991:51). Toplumlari ve toplumları oluşturan bireyleri; geliştirme, biçimlendirme, etkinleştirme ve yönlendirmede etkili olan eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma sürecidir.

Bu süreç içinde hedeflenen sonuca ulaşmak için çeşitli yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Bu yöntem ve teknikler genel anlamda öğrencinin ve öğretmenin aktif oldukları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Öğrencilerin aktif oldukları yöntem kabul edilen yöntemlerden biriside drama yöntemidir.

Drama kavramı Yunanca (dran)'dan türetilmiş ve dran sözcüğünün yapmak, etmek, eylemek anlamlarını taşıdığı bilinmektedir. Tiyatro bilimi içinde drama özetlenmiş, soyutlanmış eylem anlamına (San, 1990:11) gelmektedir. Buna karşın dram (Drame) Fransızca'da burjuva tiyatrosu anlamına geldiği için, uzunca bir süre dilimizde drama, özellikle halk dilinde tiyatronun içinde bir takım türlerle eş anlamla kullanılmıştır. Hatta drama tiyatro adıyla anıldığı zamanlar olmuştur. Buna karşın dram; hüznü, duygusal oyun anlamına gelmektedir (Karadağ, 2005:91).

Drama, bir bakıma belirsiz bir terimdir. Bir yandan sahne, televizyon ya da radyo

için yazılmış bir oyun anlamına gelebilir. Bu oyunlar aynı zamanda yazınsal eser olarak çalışılabilir ya da okunabilir. Türkçe sözlükte, sahnede oynamak için yazılmış oyun ve tiyatro yazısını ya da acıklı, üzüntülü olayları, kimi kez güldürücü yönlerini de katarak konu alan sahne oyunu türü (TDK, 1983:541) şeklinde tanımlanmaktadır. Dram sözcüğü dilimize geçişi her iki tanımdan da anlaşıldığı gibi “yapmak, eylemek, uğraşmak” biçimindedir ve günümüzde ise drama sözcüğü “oyun oynamak, canlandırmak” anlamında kullanılmaktadır.

Dramatik sözcüğü Türkçe’de “acıklı” gibi anlam kazanmasına karşın, elbette bu sözcüğün anlamı bu değildir. “Etkili, canlı, tiyatral, göz alıcı” gibi anlamlara gelen bu sözcük drama sözcüğüne hizmet eden bir anlam taşımaktadır (Gönen ve Dalkılıç, 1998:7).

Drama; öğrenmek, sahneye çıkmadan ve oyunda rol yapmadan yaşam deneyimini genişletmek demektir. İnsan içgüdüünü hep “inançsız bir ertelemeye isteklidir”. Bu içgüdü ve kitabın kapağını ya da gözlerimizi açtığımız anda başlar ve bir hikâye veya oyun için hayallerimizin kontrolünü elimizden alan bir hareketi bekleriz. O harekete inanırız. Kovboyu atın üzerinde seyrederek ve gerilimi hissederiz. Gerilim pusu yerinin çok yakınındadır. Daha filmin başında kimin erkek kahraman, kimin kadın kahraman ve kimin kötü adam

olabileceğini tahmin etmeye çalışırız. Bir anlık bakışla kemerdeki tabancayı görülür, sonra şiddet gelecektir, şiddeti bekleriz, geleceğine inanırız. Bir çocukta bunun aynısını yapar. Bu içgüdüsel bir dramatikleştirmedir. Bu durum okul gösterilerindeki kitapları boyama ya da bayan kostümlerine sahte mücevherler koymaya benzemez, ancak insanın doğasında yatar ki ilk defa kendi varlığından çıkmaktadır. İnsan kendi “durum”larından öğrenir, görür, okur, paylaşmanın heyecanını duyar (Karadağ ve Çalışkan, 2005:79).

Bu tanımlarla beraber günümüze göre dramanın pek çok kavramsal anlamı yapılmıştır bu tanımlardan bazıları şöyledir;

- Bir ya da birden çok insanın bir yaşam durumunu tiyatral süreçler içinde yeniden üretmesidir.

- Eğitimde drama, amaçlı bir etkinliktir. Bu amaçların birinci boyutu eğitime ilişkin, ikinci boyutu rehberlik ve psikolojik danışma çalışmalarına ilişkindir.

- Drama, yaşamsal durumlardır. Bu durumların bir film şeridi gibi peş peşe sıralanmış hali ise “yaşamdır”. İnsanın dramatik yaşantısını içsel ve dışsal olarak ikiye ayıracak olursak; içsel drama, iç çatışma düşünce, psikolojiyi, duygu (geçmiş anılar), kültürel birikim.

- Doğaldır, yazılı bir metni yoktur. Sunuşsal değildir yani sahnelenmesi

gerekmez, olay merkezlidir, lider tarafından rehberlik edilen katılımcılar, yaşadıkları ve hayal ettikleri durumları, drama şekli içinde yansıtırlar.

- Drama bir öğrenme yöntemidir. Drama aracılığıyla olayla ve durumlarla bunların arasındaki bağlantılar kolayca öğrenilmektedir. Düş gücünün alabildiğine genişletilebildiği bir alandır (O'Neill ve Lambert 1990:201).

2. AMAÇ

Kişi doğduğu andan itibaren, çevresi ile etkileşim içine girer. Bebek kurduğu bu etkileşim ile beslenme, korunma gibi temel ihtiyaçlarını karşılar. Ancak birey büyüdükçe ihtiyaçları farklılaşmaktadır. Bir gruba ait olmak, kabul görmek, çevresindeki kişileri sevmek ve onlar tarafından sevilme ister. Bunun içinde yaşadığı toplumun kurallarını öğrenerek bunlara uyum sağlamak zorundadırlar. İşte bu kurallar okula başlama yaşlarına kadar ailesinde ve sosyal çevresinde öğrenir. Okullaşma ile birlikte eğitim kurumlarının üstlenmiş oldukları görevlerden biride çocuğu iyi bir vatandaş olarak yetiştirmektir. Öğrencilere eğitim kurumlarında bu bilgi ve becerileri ilköğretim birinci kademesinin birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarında Hayat Bilgisi, dördüncü ve beşinci sınıflarda Sosyal Bilgiler dersi yoluyla kazandırılmaya çalışılır.

Çocuklar aktif olarak derse katılımlarını gerçekleştirdikleri zaman, sosyal hayatta yaşamış oldukları ile ayrıntıları fark edebilmek sonuca daha çabuk ulaşabileceklerdir. Çocuk bu şekilde yaşadığı dünyayı, çevresini gözlemleme, araştırma ve keşfetme başarısını gösterecektir. Çocuğun öğrendiği bilgileri davranışlarına yansıtması öğretimin temelini teşkil etmektedir. Bu temel teşkil drama yolu ile sağlanabilir. Drama etkinliği soyut kavramların ağırlıkta olduğu Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgilerinin tüm konularında başarıyı arttırmada önemli bir etkinlik olarak uygulanabilir. Yönteminin kullanmasının sağlayacağı bir diğer yarar ise, sosyal hayatta karşılaşılan olayların istenildiği anda tekrar canlandırılmasıdır. Böylelikle drama öğrencilerin erişemeyecekleri olayları bizzat yaşayarak öğrenmelerine yardımcı olur. Bununla birlikte öğrencilerin düşünme, algılama, yorumlama, dinleme, konuşma yeteneklerinin de etkili bir şekilde gelişmesine katkı sağlar. Bunların edinilmesi zaten Hayat Bilgi ve Sosyal Bilgiler dersinin öğrencilere kazandıracakları davranışları arasında yer almaktadır.

Bu çalışma drama yönteminin sosyal bilgiler dersinde uygulanmasına örnek teşkil etmek amacıyla hazırlanmıştır.

3. DERS PLANI UYGULAMASI

3.1. Hazırlık

3.1.1. Dersin Adı : Sosyal Bilgiler

3.1.2. Konunun Adı: Türklerin tarih sahnesine çıkışları

3.1.3. Süre: 40' + 40'

3.1.4. Yöntem: Drama Yöntemi

3.1.5. Teknikler: Taklidi Oyun, Rol Oynama, Rol Değiştirme, Hayal Oyun, Pandomin

3.1.6. Kaynak, Araç ve Gereçler: Ders kitabı, ünite dergisi, cd çalar, cd, göç yolları haritası, çadır ya da büyük bir bez parçası, tahta, kaşık, kazan, sofrası, minder, etek, başörtüsü, hayvan postları, matara, oyuncak bebek, bolca elbise, sürühi, kaban...

3.1.7. Hedefler

- Türklerin tarih sahnesine çıkışları ve ilk Türk devletleri ile ilgili temel kavramların kavratılması.
- Türklerin ana yurdunun neresi olduğunu kavrama.
- Türk göçlerinin nedenlerini kavrama.
- Türk adının anlamını kavrama.
- Orta Asya Türk göçlerinin nedenlerini kavrama.
- Orta Asya Türk göçlerinin sonuçlarını kavrama.

3.1.8. Davranışlar

- Yabgu, kağan, bodun, oymak, kurultay, yuğ, balbal, totem, gök tanrı kavram terimlerinin tanımını söyleme,

yazma.

- Tanımı verilen bir kavramın ne olduğunu söyleme, yazma.

- Türk adının anlamını açıklama.

- Türklerin anayurdunun neresi olduğunun belirtilmesi ve bu yerlerin harita üzerinde gösterebilme.

- Türklerin tarih boyunca yurt edindikleri yerleri harita üzerinde gösterme.

- Türk göçlerinin sebeplerini açıklayabilme.

- Türk göçlerinin sonuçlarını söyleme.

3.2. Dersin İşlenişi

3.2.1. Hazırlık Aşaması

a. Dikkati Çekme: Öğretmen;

“Ey Türk Millet!

Düşmanın dost görünen yumuşak yüzüne, tatlı sözüne, armağanlarına kanacak olursan,

Yok olacaksın!

Ülkende birliği korursan yaşayacaksın.
(Bilge Kaan)”

Sözünü okur ve bu sözün Türk Milleti için ne anlama geldiği hakkında kısaca bir açıklama yapar.

b. Güdüleme: Atatürk’ün “Ulusunu bilmeyen Tanrısını bilmez.” Sözü ile öğrencilerin atalarını tanımaları ve böylelikle daha uzun süre bu topraklarda bağımsız olarak yaşayacağımız söyler.

c. Gözden Geçirme: Bu derste Türk

isminin nereden geldiğinin Türklerin tarih sahnesindeki rollerini, özelliklerini, ilk vatanlarının neresi olduklarını, nasıl bir yaşam sürdüklerini ve vatanlarında neden ayrıldıklarını öğreneceğiz.

d. Geçiş: Şimdi Türklerin tarih sahnesine nasıl çıktıklarını ve sosyal hayatlarını canlandıracağız.

3.2.2. Geliştirme

3.2.2.1. Isınma

Sınıfı ikiye bölünüz ve her grubu ayrı odalara alınız. Bir gruba, 1920’li yılların bir taşra ailesini oynayacaklarını söyleyiniz. Çoğunun evinde elektrik olmayacak, hatta bazılarında su dahi olmayacaktır. Diğer gruba, taşraya hiç gitmemiş şehir çocukları olduklarını söyleyiniz. Bir sabah okula gittiklerinde şehri boşaltıp taşraya gitmek durumunda kalacakları söylenir. Elbiselerine isimleri yazılı bagaj fişleri iliştilmiştir ve en yakın tren istasyonuna yürümüşlerdir.

İki gruba şehir çocuklarının onlarla kalacaklarını söyleyiniz; misafirleri karşılamak için hazırlık yapmak zorundadırlar.

İki grup akşam buluşur, şehir çocukları tüm gün yapmıştır. Taşra ailelerine eve götürecekleri aldirtınız. Çiftçiler tarlada çalışacak delikanlı mı seçerler? Diğerleri de evde yardım edecek kızlarını seçiyorlar? Neler oluyor? Şehirden gelenler neler hissediyor? Taşra sakinleri şehirden gelen

zorunlu misafirleri hakkında ne düşünüyor?

3.2.2.2. Oyun

Isınma bölümü ardından verilen komuta göre kavramları dramatize yapmaları istenir.

- At ol, koş
- Güneş Ol, Etrafı Isıt
- Savaşçı, Ol Savaş
- Savaş anı
- Bitki Topla, Yemek Yap
- Koyun Ol Hastalıktan Öl
- Soğuktan Üşü
- Göç Etmek İçin Toplan
- Uzun Bir Ayrılık İçin Vedalaş
- Bir Sorunu Tartış,
- Kadınlara Söz Hakkı Ver

Bu kavramların dramatizasyonundan sonra bu konu bir hikâye formatında okunmaya başlar;

Hikâyenin Okunması

Türk'ten mi gelmiş yoksa Türelî'den mi... Birçok yorumlar yapılmış Türk adının nereden geldiğine dair. Kimi demiş 'türemek' kimileri demiş 'töre sahibi' ...Hepside doğru kendince desek yeridir. **Türk** sözünü ilk kullananlar acaba neyi düşünüp bu adı kendilerine uygun bulmuşlar...

Kim bilir hangi aileler bir araya gelip boyları oluşturdular... Acaba biz boyların birleşmesiyle oluşan hangi **bodunlardan** geliyoruz? Oğuzlar mı, Kırgızlar mı, daha

nicelerinden biri olabilir. Bundan binlerce yıl önce M.Ö 1800'ler de Türklerin anavatanı **Orta Asya**'da, topraklar ıslıl ıslıl güneşle dans ederek, obadakilerin yüreğini ısıldatıyordu.

Kuzeyindeki Sibirya, soğuk havasıyla kendini hissettirirken, **güneydeki Himalaya Dağları**, heybetli görüntüsü ile kol kanat gererken, **doğu kapısında beliren Kingan dağları** ve **batı sınırını çevreleyen Hazar Denizi**, Orta Asya 'yı adeta gizlemektedir.

Kar suları ile doyan toprak, fiskiyelerle etrafı suluyor... Doğanın vahşi atları, ehlileştiriliyor... Doğada kendiliğinden yetişen bitkiler, obanın akşam yemeklerinde de ziyafet oluyor... Hayvan sürüleri neredeyse Türkler de oraya... Yazın sulak yaylalarda, kışın ılık ovalarda atların üstünde göçebe yaşantılarıyla herkes çok mutlu...

Sütler sağlıyor oluk oluk... Yoğurtlar, ayranlar köpük köpük , her çadırın sofrasını süslüyor...Gök tanrı onlara her türlü nimeti sunarak ödüllendiriyordu sanki.. Obada mutluluk ve refah türkülerini yankılanmakta....

Boyun başındaki **Kağan** halkını mutlu etmek için en sulak, en verimli toprakları seçmekte... Geyik veya yaban eşiği sürülerini sıkıştırmak, ıssız bucaksız çayırlarda ceylanları kovalayan kurtların görüntülerini at üstünde gözlemlemek de, onların en lüks zevkiydi. Bütün hayatları at

üstünde...

Kağan yokken söz sahibi olan **Hatun** 'da bu durumdan çok mutludur. Boyla ilgili sorun yaşanmadığı için Kurultay da çok sık toplanmamaktadır. Kağanın olmadığı zaman Hatun, Kağan'ın eşi olarak tüm yetkilere sahipti.

Burada hikâye yarıda kesilir... Öğrencilerin neler hissettikleri sorulur... Ardından bu güzel yaşantıyı canlandırmaları için gerekli komutlar verilir. Bu sırada etrafındaki malzemeleri kullanmaları hatırlatılır.

- Gürül gürül akan su sesi çıkar,
- Verimli toprak ol,
- Toprağı ek,
- Çok sağlıklı koyun ol,
- Bol bol yemekler pişir,
- Çok mutlu ol,
- Ayran çalkala, yoğurt yap,
- Yazın yaylalara git,
- Kışın ılıman yerlere,
- At ol, ehlileştiril
- Koyun ol, ota...

Hafif bir müzik eşliğinde hikâyenin devamı okunur.

Aradan geçen süreler içinde Orta Asya'nın yüzeyindeki tüm suları doyasıya çeken toprak, güneş ışınlarıyla verdiği savaştan yorgun düşmüş parçalanıyor. O cıvıl cıvıl çadırlardan, gündüz hiç kimse çıkmıyor, geceleri de kum fırtınaları etrafı kasıp kavuruyor.

Eski kış havaları yerini sert kışlara bırakıyor. Hayvanlarda bu şartlara dayanamayıp salgın hastalıklarla ölüyor... Çekik gözlü düşman bunları fırsat biliyor... Kalabalıklaşan obada her sıkıntı yaşanıyor... İnsanlar çok mutsuz...

Gruplar öğretmenin yönergeleri doğrultusunda aşağıdaki hareketleri yapacaklar.

- Rüzgâr sesini çıkar
- Çok zayıfla
- Çocuk ol, anne ekmek açım yemek

diye bağır

- Koyun, at ol hastalıktan öl
- Kalabalıktan yemeklerin yetersiz

gelsin

- Sıcaktan bunal
- Soğuktan üşü
- Etraftaki diğer boylarla ve Çinlilerle

savaş,

- Çinlilerle ticaret yap.
- Sorunları düşün

Bu çalışmada boy'un sorunlarının tespiti istenir ve çözüm yollarının neler olabileceği hususunda tartışma platformu oluşturulur.

Grup liderleri kağan olarak kurultayı toplar ve konu iki grup arasında tartışılır.

- Bu durumda ne yapmalı?
- Gitmeli mi, yoksa kalmalı?
- Kalanlar neden kalıyor?
- Gidenler neden gidiyor?
- Gitmek isteyen gitsin, kalan kalsın!

- Kalanlar ne yapacak!

Bu tartışmadan sonra kalanlar ve göç edenler grubu oluşur. Kalanlar grubuna yönerge okunarak vurgulamaları gereken noktalar hatırlatılır.

- Hava sıcak
- Herkes çok mutsuz
- Yiyecek kıstıtlı
- Su düşman topraklarında
- Ya düşmanın yönetimi altına girilecek

ya da bağımsızlık için mücadele edilecek

- Kadınların istekleri nedir?
- Çinlilerle Savaş,

Kalanlar Soruna Çözüm Arıyor

Kalanların durumu dramatize edildikten sonra diğer grubun drama çalışmasına geçilir. Gidenler grubuna yönerge okunarak vurgulamaları gereken noktalar belirtilir.

- Göç hazırlıklarını,
- Yolda karşılaştıkları sorunları,
- Başka toplumların saldırılarına uğramaları,
- Gittikleri yerlerdeki insanların onları istememesini,
- Güzel yerler arayışında olmalarını,
- Yoldaki ölenler için dini törenler yapılması,
- Kağanın boy içindeki etkinliğini vurgula
- Gittikleri yerlerdeki toplumların dinlerinden etkilenmelerini
- Sorunlar Konuşuluyor
- Göç Hazırlıkları

- Göç Sahnesi
- Cenaze töreni
- Ölünün başına dikilen balballar
- Gittikleri yerin insanları ile etkileşimleri

- Yeni toplumla etkileşim
- Yeni topraklara yerleşme
- İki Toplum Arası Etkileşim
- Yerleşik olanlarla savaşıyor
- İki toplum arasındaki yer savaşı
- Savaş Sahnesi

Yukarıda belirtilen maddeler tek tek canlandırılır. Bu canlandırmaların arkasından

Öğrencilere *göç, nüfus artışı, bağımsız yaşama arzusu, kuraklık, kağan, boy, totem, gök tanrı, yağ* sözcükleri verilecek. Grup olarak bu sözcükleri sırasıyla ifade etmeleri sözsüz bir gösteri (pandomin) hazırlamaları istenecek.

Gösteri sonunda izleyen gruplar, oynayan grupları alkışlayacaklar.

Değerlendirme öncesi öğretmen konunun ana hatlarını anlatarak tartışma ortamı yaratır.

Özet;

- Konunun ana hatlarının vurgulanması
- Konunun ana hatları harita üzerinde gösterilmesi
- Konunun anlatılma aşaması

3.2.2.3. Rahatlama

Oyunu bölümünün tamamlanmasıyla

birlikte rahatlatma için aşağıdaki oyun oynanır.

Bütün öğrenciler sıralarında rahatça otururlar ve başlarını sıranın üstüne koyup, gözlerini kapatırlar. Öğretmen öğrencilere, “ şimdi bozuk bir araba olduğunuzu düşünün, sahibiniz sizi çalıştırmaya çalışıyor ve siz çalışmıyor, garip sesler çıkarıyorsunuz, elimi çarptığım an bu sesleri dışarı yansıttın” der. 30 saniye kadar hayal etme ve konsantre süresi verdikten sonra elini çıkarır.

3.2.2.4. Değerlendirme

Drama sırasında hissettikleri ve hangi etkinliklerde bu soruları cevaplayabildikleri üzerinde durulacak.

- Bugünkü çalışmamızda neler hissettiniz ve size neler kazandırdı?
- Göçler hangi sebeplerden gerçekleşmiştir?
- Türkler göçler sonunda gittikleri yerleri nasıl etkilediler?
- Türklerin anayurdu neresidir?
- Türklerin günlük yaşantıları nasıldır?
- Gök tanrı inancı nasıldır?
- Kağan, boy, kurultay, totem, yuğ, balbal kavramları size neyi ifade ediyor?
- Türk toplumunda kadınlara verilen değeri açıklayınız?

4. KAYNAKLAR

Çoruh, S. (1950), Okullarda Dramatizasyon. İstanbul: Işıl Matbaası.

Gönen, M. ve Dalkılıç, N. U. (1998), Çocuk Eğitimde Drama. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Karadağ, E. Ve Çalışkan, N. (2005). Kuramdan Uygulamaya İlköğretimde Drama. Ankara: Anı Yayıncılık.

Karadağ, E. (2005), Eğitim Yönetimi ve Öğretim Yöntemleri İlişkisi Kapsamında Drama Yönteminin Değerlendirilmesi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

TDK. (1983), Türkçe Sözlük. Ankara: TDK Yayınları.

MEB. (1991). Türk Eğitim Sisteminin Genel Yapısı. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

O'Neill, C. ve Lambert, A. (1990). Drama Structures A Practical Handbook For Teachers. London: Heinemann Educational Book Inc.

Özgü, M. (1997). Çocuk ve Tiyatro. Ankara: Maya Yayıncılık.

San, İ. (1990). Eğitimde Yaratıcı Drama. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 23 (2), 573–574.

Variş F. vd. (1998). Eğitim Bilimine Giriş. İstanbul: Alkım Yayınları.